

ADVIES
VAN 28 AUGUSTUS 2013
OVER HET VOORONTWERP RUP
LEIDINGSTRAAT ALVERINGEM-MALDEGEM

INHOUD

I. SITUERING	2
II. VISIE INZAKE NUTSLEIDINGEN.....	2
III. DOORVERTALING MILDERENDE MAATREGELEN.....	3
IV. LEIDINGSTRAAT VERSUS LEIDINGSTROOK	3
V. ONROEREND ERFGOED	4
VI. GLOBALE BEOORDELING	5

I. SITUERING

1. SARO ontving op 4 juli 2013 een adviesvraag van Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport over het voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) Leidingstraat Alveringem-Maldegem.¹ Met voorliggend advies vastgesteld op de raadszitting van 28 augustus 2013, komt SARO tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn van 60 dagen.

2. Voorliggend RUP werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande aanleg van een nieuwe hoge druk aardgasleiding tussen Alveringem en Maldegem. Het RUP voorziet een tracé voor een leidingstraat tussen een nieuw aan te leggen grenspost te Alveringem en het bestaande VTN-netwerk te Maldegem. Verder voorziet het RUP in een aftakking van Houthulst naar Langemark-Poelkapelle ter bevoorrading van de regio Ieper. Het tracé van de leidingstraat loopt doorheen de gemeenten Alveringem, Poperinge, Vleteren, Lo-Reninge, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Houthulst, Staden, Hooglede, Kortemark, Torhout, Lichtervelde, Oostkamp, Beernem en Maldegem.

Het tracé loopt grotendeels door onbebouwd gebied met hoofdzakelijk landbouwgebruik en in beperkte mate natuurwaarden. Deze natuurwaarden zijn voornamelijk gekoppeld aan de riviervalleien. Daarnaast worden ook enkele landschappelijk waardevolle gebieden doorsneden waaronder de definitief aangeduide ankerplaats 'Kastelen Gruuthuyse - Cellen - Erkegem en Kampveld' en het beschermd landschap 'loop Rivierbeek – Waardammebeek en Ringbeek'.

3. Gezien de doelstelling in het RSV om leidingen te bundelen wordt geopteerd voor een leidingstraat of leidingstrook. De aanduiding van een leidingstraat of leidingstrook gebeurt in overdruk over de bestaande bestemmingen.

Op acht plaatsen waar de aanhorigheden zullen worden gebouwd, wordt het agrarisch gebied bestemd als 'zone voor gemeenschapsvoorziening' (3,36 ha). Het gaat onder meer over de bouw van een nieuw station te Alveringem en de uitbreiding van het bestaande station te Lichtervelde.

II. VISIE INZAKE NUTSLEIDINGEN

4. In zijn advies van 4 juli 2012 over het voorontwerp RUP Leidingstraat Tessenderlo-Diest wees de raad op de noodzaak van een globaal ruimtelijk visieplan inzake nutsleidingen voor Vlaanderen.² Dit plan moet gekaderd worden binnen het energiebeleid in Europees perspectief. SARO wees er tevens op dat de ruimtelijke ontwikkeling van nieuwe leidingstraten moet worden meegenomen in het kader van het nieuw op te maken beleidsplan ruimte Vlaanderen. Het uitbouwen van een robuuste open ruimte, meer doen met minder ruimte, de beperking van de verharding van de open ruimte en de verbreding van de betekenis van de open ruimte worden

¹ Het voorontwerp RUP kan geraadpleegd worden via www.grup.ruimtelijkeordering.be.

² www.sarovlaanderen.be SARO 2012|010 Advies van 4 juli 2012 over het voorontwerp RUP Leidingstraat Tessenderlo-Diest.

alvast naar voor geschoven als sleutelkwesties in het Groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.³

5. Voorliggend RUP bevat een uitgebreide toelichting en onderbouwing van de noodzaak van de leidingstraat Alveringem-Maldegem. De beslissing om in Duinkerke een LNG terminal te bouwen die zowel met het Franse als het Belgische aardgasvervoersnet wordt verbonden, zal zorgen voor een verdere diversificatie van de gasbronnen in België waardoor de bevoorradingszekerheid van de Belgische markt toeneemt.⁴ Tevens draagt het leidingproject in belangrijke mate bij tot de Europese wens om de aardgasbevoorrading en de bevoorradingszekerheid van de Europese lidstaten te verzekeren. En ten slotte biedt de aanleg van de aardgasleiding van Alveringem via Lichtervelde naar Maldegem met een aftakking van Houthulst naar Langemark-Poelkapelle (en de bouw van een nieuw interconnectiepunt) de opportuniteit om de regio Zuid-West-Vlaanderen structureel te versterken.

III. DOORVERTALING MILDERENDE MAATREGELEN

6. In het plan-MER wordt ingegaan op de milieu-impact van de leidingstraat. De negatieve effecten betreffen onder meer bodemverstoring, verstoring van hydrologische eigenschappen, biotoopverlies en verstoring van lijnrelicten. Om de negatieve milieueffecten in te perken formuleert het plan-MER een ruime lijst van milderende maatregelen. Het betreft onder meer de vraag naar een beperking van de breedte van de leiding omwille van waardevolle landschappen en natuur, waardevolle bodemprofielen en bouwkundig erfgoed.

SARO vindt het positief dat de milderende maatregelen van het plan-MER duidelijk worden opgelijst in de toelichtingsnota en doorvertaald in de stedenbouwkundige voorschriften.⁵ In deel IV formuleert de raad enkele bedenkingen bij deze doorvertaling. Bovendien merkt de raad op dat het een tekortkoming is van voorliggend proces, dat het plan-MER nog niet definitief werd goedgekeurd door de dienst m.e.r en dat het plan-MER geen deel uit maakte van de documenten van de adviesvraag.

IV. LEIDINGSTRAAT VERSUS LEIDINGSTROOK

7. Het grootste deel van het tracé wordt aangeduid met de overdruk 'leidingstraat' (artikel 1). Om de milieu-impact te beperken is in artikel 1 ingeschreven: *'Nieuwe leidingen worden gerealiseerd in functie van het optimaal ruimtegebruik van de leidingstraat en met het oog op het behoud van de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. De aanvragen voor vergunningen voor een transportleiding en aanhorigheden worden beoordeeld rekening houdend met de in grondkleur aangegeven bestemming.'*

De raad merkt op dat de leidingstraat in principe een onbeperkte breedte heeft. In deze leidingstraat (artikel 1) zijn alle werken, handelingen en wijzigingen toegelaten voor de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van ondergrondse transportleidingen en hun aanhorigheden. Het aantal leidingen is aldus niet begrensd. De breedte van de strook ligt ook niet vast. Het voorontwerp RUP formuleert geen enkele beperking ten aanzien van het aantal leidingen die in de toekomst kunnen aangelegd worden in de leidingstraat.

8. Slechts in een beperkt aantal zones wordt met voorliggend RUP - ter invulling van de milderende

³ Groenboek 'Vlaanderen in 2050: mensenmaat in een metropool?', voor meer info zie www.beleidsplanruimte.be.

⁴ In haar "studie betreffende de mogelijke verbinding tussen de LNG-terminal te Duinkerke en het Belgisch aardgasvervoersnet" dd. 11/02/2010 (zie <http://www.creg.info/pdf/Studies/F945NL>), streeft de CREG een synergie na tussen de LNG-terminal in Duinkerke en de LNG-terminal te Zeebrugge en oordeelt zij dat een nieuwe verbinding tussen Frankrijk en België en meer bepaald van een toegang tot een tweede LNG-terminal, een waardevol project is vanuit markttoegankelijkheid en bevoorradingszekerheid.

⁵ Zie toelichtingsnota, pag. 13 e.v.

maatregelen van het plan-MER - geopteerd voor de overdruk 'leidingstrook'. Het betreft onder meer de valleigebieden van de IJzer, Nattebeek, Poperingevaart, Kemmelbeek, Ieperlee en het kanaal Ieper-IJzer, Martjevaart. De raad vindt dit positief maar dringt er op aan om de breedte van de leiding ook effectief te beperken.

De stedenbouwkundige voorschriften voor de leidingstrook (artikel 2) stellen immers momenteel: *'De afbakening van een leidingstrook kan op die plaatsen noodzakelijk zijn waar het wel aangewezen is om een bepaalde breedte van de leidingstraat vast te leggen. Deze breedte wordt dan opgenomen in de voorschriften.'* In het stedenbouwkundig voorschrift (artikel 2) wordt de breedte van de leidingstrook dus niet vastgelegd.⁶ Gezien de schaal van de plannen is een grafische vastlegging van de breedte van de leiding, volgens de raad niet aangewezen. De raad vraagt dat de breedte van de leiding (30 meter) bindend wordt vastgelegd in artikel 2.

De raad dringt er tevens op aan dat de overdruk 'leidingstraat' ook effectief behouden blijft bij de definitieve goedkeuring van voorliggend RUP. SARO moet immers vaststellen dat bij de definitieve goedkeuring van het RUP Leidingstraat Tessenderlo-Diest de overdruk 'leidingstrook' geschrapt werd. Rekening houdend met de elementen van het plan-MER wordt in voorliggend RUP geopteerd om met twee overdruktypes te werken (leidingstraat en leidingstrook). Dit moet de garantie bieden dat de mildere maatregelen van het plan-MER effectief worden doorvertaald. Het is aldus belangrijk om een volwaardige toepassing te realiseren van beide overdrukken.

9. De raad leest in het advies van Onroerend Erfgoed dat uit het plan-MER blijkt dat op verschillende locaties een gestuurde boring zal worden uitgevoerd. Dit zal onder meer gebeuren voor de kruising van waterlopen (o.a. IJzer, Ieperleekanaal). Ook in de ankerplaats 'Kastelen Gruuthuyse – Cellen – Erkegem en Kampveld' zou, in het kader van de zorgplicht geopteerd worden om te werken met een gestuurde boring.⁷

De raad benadrukt dat het noodzakelijk is dat deze maatregel uit het plan-MER wordt opgenomen in specifieke stedenbouwkundige voorschriften. Het is een belangrijke tekortkoming van voorliggend RUP dat dit nog niet is gebeurd. SARO dringt er dan ook op aan om in voorliggend RUP het stedenbouwkundig voorschrift 'Leidingstraat met verbod op opensleuftechniek' op te nemen en op het grafisch plan de zones aan te duiden waar dit stedenbouwkundig voorschrift van toepassing is.

V. ONROEREND ERFGOED

10. Het plan-MER dringt er op aan om de aanleg van aanhorigheden te verbieden in de definitief aangeduide ankerplaats 'Kastelen Gruuthuyse – Cellen – Erkegem en Kampveld' en in het beschermd landschap 'loop (bedding en oevers) Rivierbeek – Waardammebeek'.⁸ De raad vindt het positief dat in de stedenbouwkundige voorschriften (artikel 1 en artikel 2) werd opgenomen dat de aanleg van aanhorigheden verboden is in een aantal opgesomde kadastrale percelen in Oostkamp. In de toelichting wordt enkel verwezen naar het verbod op aanhorigheden in de definitief aangeduide ankerplaats 'Kastelen Gruuthuyse – Cellen – Erkegem en Kampveld'. Aangezien het beschermd landschap deel uitmaakt van de ankerplaats wordt dit echter ook gevat met deze maatregel.

⁶ Er wordt echter enkel toelichtend gesteld: 'Een breedtebeperking van 30m wordt opgelegd.' Anderzijds wordt er in een voetnoot van het voorschrift verwezen naar: 'Zowel de aangelegde leiding als de bijhorende voorbehouden zone dient binnen de afgebakende breedte gelegen te zijn. Gezien aangenomen wordt dat de effecten ter hoogte van de werkstrook tijdelijk en herstelbaar zijn, is het toegelaten dat de werkstrook buiten de afgebakende leidingstrook valt.'

⁷ Aangezien een goedgekeurd plan-MER niet aan de raad werd bezorgd, kan de raad enkel uitgaan van wat te lezen is bovenstaand advies.

⁸ Toelichtingsnota: pag.34 en pag.36

VI. GLOBALE BEOORDELING

11. Op basis van voorgaande analyse adviseert SARO voorliggend voorontwerp RUP 'Leidingstraat Alveringem-Maldegem' gunstig, mits voldaan wordt aan de bovenvermelde opmerkingen en in het bijzonder:
 - (a) In de stedenbouwkundige voorschriften voor de leidingstraat (artikel 2) een beperking van de breedte van de leidingstrook tot 30 meter wordt opgelegd (cf. par. 8).
 - (b) Een stedenbouwkundig voorschrift 'Leidingstraat met verbod op opensleuftechniek' in voorliggend RUP wordt toegevoegd en de zones waar dit stedenbouwkundig voorschrift van toepassing is op het grafisch plan worden aangeduid (cf. par.9).